Izvještaj

Identificiranje izazova i potencijala za implementaciju i razvoj održivih praksi u turizmu

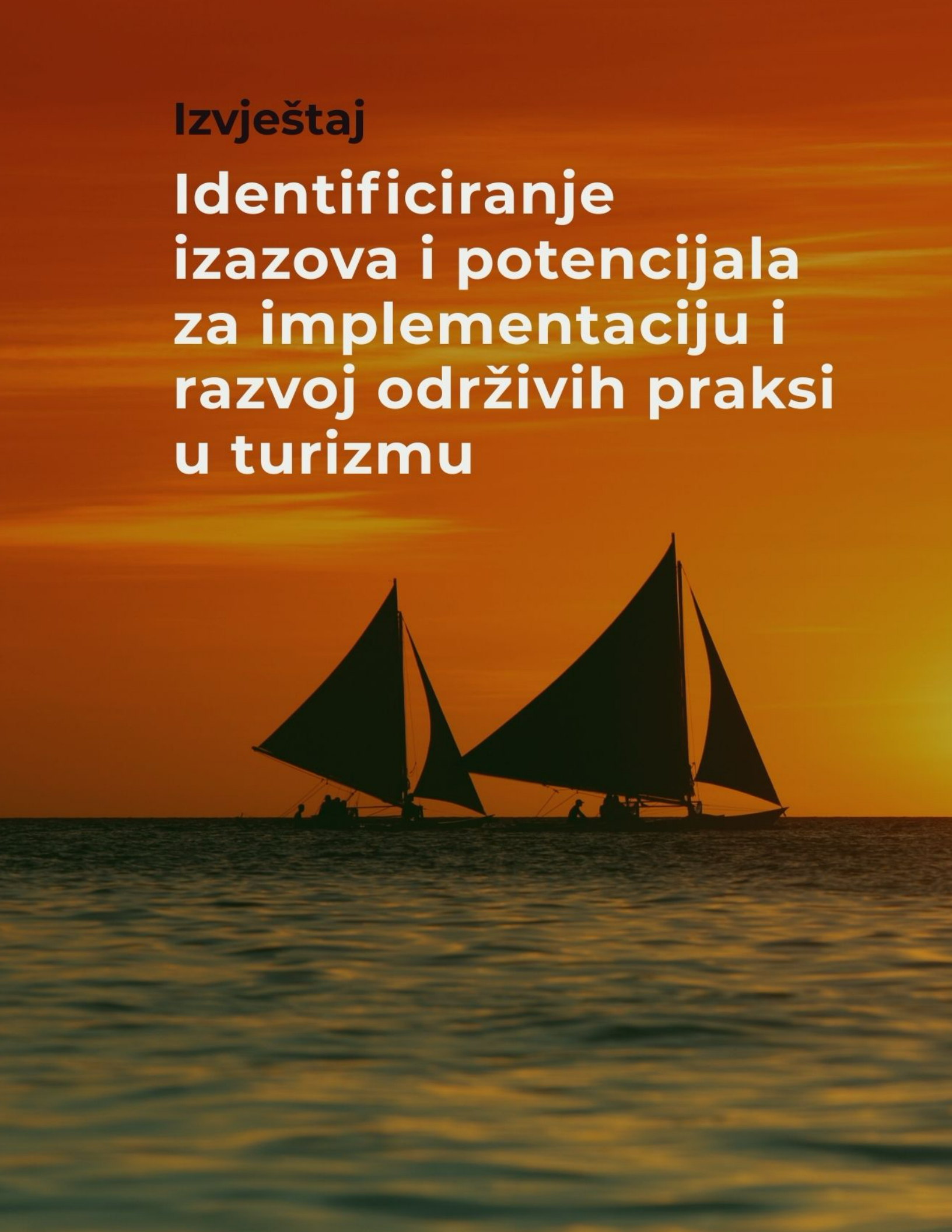

SADRŽAJ

1 POSLOVANJE GOSPODARSKIH SUBJEKATA U TURIZMU OPĆINE PAKOŠTANE 3

2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA 4

2.1 Populacija istraživanja 4

2.2 Način uzorkovanja 5

2.3 Prikupljanje podataka 5

2.4 Opis uzorka 7

3 REZULTATI 9

3.1 Poslovni subjekti koji nude smještaj 9

3.2 Upravljanje vodnim resursima 11

3.2.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju mjere za smanjenje potrošnje vode 11

3.2.2 Ostali podatci i izračuni 11

3.3 Gospodarenje otpadom 12

3.3.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada 12

3.3.2 Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane 13

3.4 Upravljanje energijom i emisijama 14

3.4.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama 14

3.4.2 Ostali izračuni 14

3.5 Lokalno proizvedena hrana, piće, dobra i usluge 15

3.5.1 Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji 15

3.6 Zaposlenost u području djelatnosti koje pružaju smještaj te pripremaju i uslužuju hranu 16

3.6.1 Zaposlenost u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora 16

3.7 Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji 18

4 ZAKLJUČAK 20

4.1 Sažetak pokazatelja 21

PRILOG – UPITNIK 22

Sažetak Izvještaja o poslovanju gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane 27

1 POSLOVANJE GOSPODARSKIH SUBJEKATA U TURIZMU OPĆINE PAKOŠTANE

Turizam je jedan od ključnih pokretača gospodarskog razvoja u općini Pakoštane, pri čemu gospodarski subjekti imaju važnu ulogu u oblikovanju turističke ponude i osiguravanju razine održivosti destinacije. Istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu na području općine Pakoštane provodi se u skladu sa *Smjernicama za provođenje istraživanja gospodarskih subjekata* (Ministarstvo turizma i sporta RH, verzija V_1, veljača 2025.), Zakonom o turizmu (NN 156/23) te *Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma* (NN 112/2024).

Svrha istraživanja jest sustavno praćenje poslovanja turističkih subjekata u destinaciji, s naglaskom na implementaciju održivih praksi i njihovu ulogu u oblikovanju konkurentnosti i održivosti turizma. Istraživanjem se prikupljaju primarni podatci o poslovanju gospodarskih subjekata, uključujući upravljanje vodnim resursima, gospodarenje otpadom, korištenje energije, mjere prilagodbe klimatskim promjenama, uporabu lokalno proizvedenih dobara i usluga te strukturu zaposlenosti. Dobiveni podatci koriste se za izračun specifičnih pokazatelja održivosti te za usklađivanje turističkog razvoja s nacionalnim i međunarodnim standardima održivog turizma.

Polazeći od navedene svrhe, istraživanje je usmjereno na sljedeće ciljeve:

- utvrđivanje razine implementacije mjera održivog upravljanja vodnim resursima, energijom i otpadom,
- identifikaciju mjera za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama u poslovanju,
- praćenje korištenja lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim objektima,
- analizu strukture zaposlenosti u turizmu prema dobi, obrazovanju i sezonalnosti,
- evidentiranje razine pristupačnih smještajnih jedinica za osobe s invaliditetom.

Analiza rezultata pridonosi transparentnosti i sustavnom praćenju održivosti turizma u općini Pakoštane te omogućuje donositeljima odluka oblikovanje politika i mjera koje podupiru razvoj održivih poslovnih modela. Rezultati pružaju uvid u stanje na razini destinacije i omogućuju usporedbu s drugim hrvatskim destinacijama.

Ovim izvještajem predstavljaju se rezultati istraživanja provedenog među gospodarskim subjektima u turizmu na području općine Pakoštane. Izvještaj je strukturiran tako da nakon uvodnog dijela slijedi metodološki okvir istraživanja, zatim rezultati po tematskim cjelinama te izračuni pojedinih pokazatelja sukladno smjernicama Ministarstva turizma i sporta.

2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodološki okvir istraživanja temelji se na *Smjernicama za provođenje istraživanja gospodarskih subjekata* (MINTS, 2025) te osigurava usklađenost postupaka s nacionalno propisanom metodologijom praćenja pokazatelja održivosti turizma. Istraživanje je koncipirano tako da se omogući reprezentativno prikupljanje podataka od gospodarskih subjekata u turizmu, uz jasno definirane instrumente i postupke obrade, s ciljem dobivanja uvida u poslovne prakse i implementaciju mjera održivosti.

2.1 Populacija istraživanja

Ciljnu populaciju istraživanja predstavljaju gospodarski subjekti registrirani u djelatnostima iz područja turizma na području općine Pakoštane, i to prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD):

- **Smještaj** (NKD 55) – hoteli i sličan smještaj (NKD 55.10), odmarališta i slični objekti za kraći odmor (NKD 55.20), kampovi i prostori za kampiranje (NKD 55.30), ostali smještaj (NKD 55.90) te smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti),
- **Ugostiteljstvo** (NKD 56) – djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane (NKD 56.10), djelatnosti kateringa (56.21), ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane (NKD 56.29) i ostale djelatnosti pripreme i usluživanja pića (NKD 56.30)
- **Agencije** (NKD 79) – putničke agencije (NKD 79.11), organizatori putovanja (turoperatori) (NKD 79.12) te ostale rezervacijske usluge i djelatnosti povezane s njima (NKD 79.90).

Na temelju dostavljenih podataka prema traženim oznakama NKD, u općini Pakoštane utvrđena je populacija gospodarskih subjekata prikazana u Tablici 1.

Tablica 1. Ukupan broj gospodarskih subjekata u općini Pakoštane (stanje na dan 30. 6. 2025.)

Vrsta gospodarskog objekta	Broj
Hotel i sličan smještaj	4
Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	–
Kampovi i prostori za kampiranje	93
Smještaj u domaćinstvu (apartmani i sl.)	725
Djelatnosti restorana, keteringa i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	70
Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane	35
Agencije	6

2.2 Način uzorkovanja

Veličina uzorka određena je u skladu sa *Smjernicama za provođenje istraživanja gospodarskih subjekata* (MINTS, 2025). Na temelju ukupnog broja objekata u pojedinoj kategoriji primijenjena su pravila za određivanje minimalnog broja subjekata koje je potrebno uključiti u istraživanje. Polazeći od utvrđene populacije gospodarskih subjekata u općini Pakoštane (Tablica 1), sastavljena je Tablica 2 koja prikazuje pripadajuće kategorije populacije, preporuke za određivanje uzorka i izračunatu potrebnu veličinu uzorka.

Tablica 2. Određivanje veličine uzorka prema vrstama gospodarskih subjekata

Vrsta gospodarskog objekta	Broj objekata (populacija)	Određivanje kategorije populacije	Preporuke za određivanje uzorka	Veličina uzorka
Hotel i sličan smještaj	4	Manje od 5	100% objekata	4
Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	–	–	–	–
Kampovi i prostori za kampiranje	93	Više od 10	20% objekata	19
Smještaj u domaćinstvu (apartmani i sl.)	725	Više od 500	3% objekata	22
Djelatnosti restorana, keteringa i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	70	Manje od 200	10% objekata	7
Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane	35	Manje od 200	10% objekata	4
Agencije	6	Od 5 do 10 objekata	50% objekata	3

2.3 Prikupljanje podataka

Istraživanje je provedeno u skladu s metodološkim smjernicama, a planirano je tako da se osigura potrebnu veličinu uzorka izračunatu u Tablici 2. Za prikupljanje podataka korištena je online metoda putem platforme Alchemer, a upitnik je bio dostupan u razdoblju od 8. srpnja do 10. rujna 2025. godine.

U skladu sa *Smjernicama* (MINTS, 2025), Turistička zajednica općine Pakoštane samostalno je provela postupak prikupljanja podataka. Umjesto angažiranja vanjskih anketara, upitnik je u prvom koraku poslan službenim e-mailom gospodarskim subjektima u uzorku. U slučajevima kada povrat nije uslijedio putem e-maila, ostvareni su izravni kontakti s gospodarskim subjektima (telefonskim putem ili osobno), čime je osigurana dodatna motivacija za sudjelovanje.

Tijekom cijelog razdoblja provedbe istraživanja redovito se kontroliralo popunjavanje kvota za pojedine kategorije subjekata, a u slučaju slabijeg odaziva provedeni su ponovni kontakti s ispitanicima. Na taj je način osigurana usklađenost uzorka s metodološkim zahtjevima i postignut dovoljan broj ispunjenih upitnika.

Slika 1. Početni zaslon istraživanja

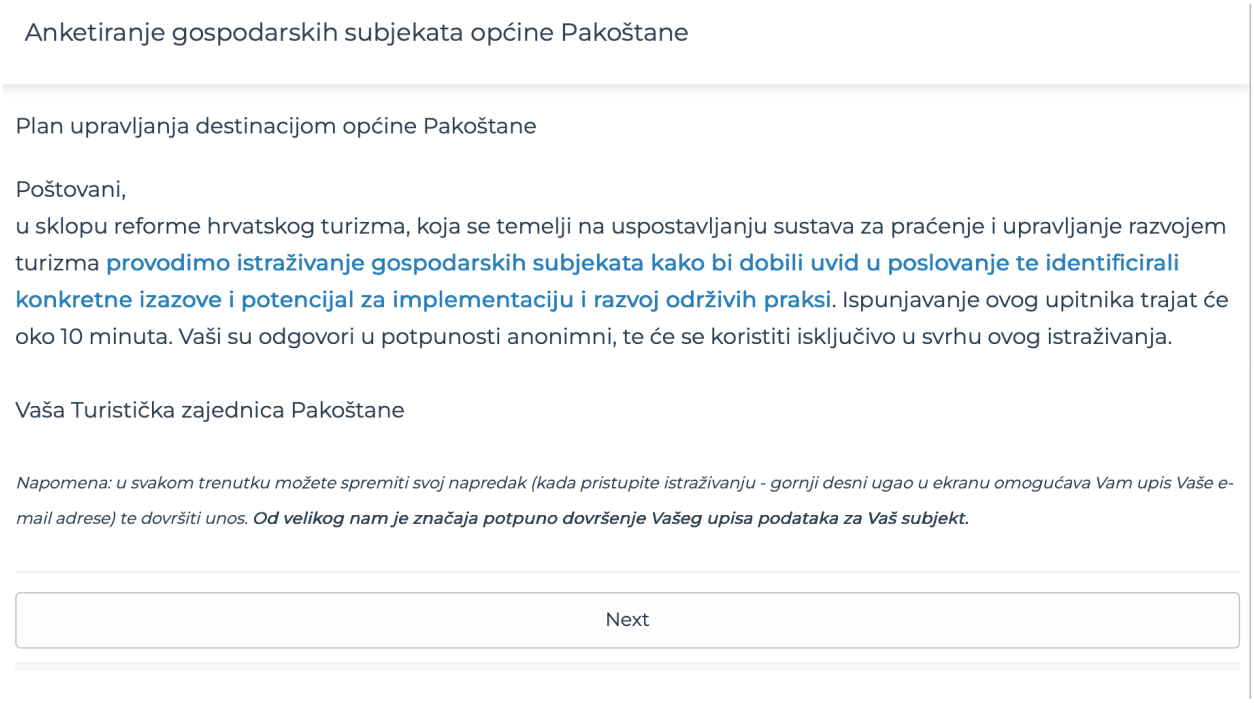

Izvor: Alchemer

Upitnik je sadržavao obvezne varijable definirane Smjernicama *Ministarstva turizma i sporta.*

2.4 Opis uzorka

U istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane odazvalo se 67 subjekata. Struktura uzorka oblikovana je tako da što bolje odražava profil stvarne populacije prema njihovoj vrsti. Osnovne karakteristike gospodarskih subjekata koji su sudjelovali u istraživanju prikazana su u Tablici 3.

Tablica 3. Osnovne karakteristike uzorka

Vrsta gospodarskog objekta	n	%
Hotel i sličan smještaj	4	6,0
Kampovi i prostori za kampiranje	19	28,4
Smještaj u domaćinstvu (apartmani i sl.)	26	38,8
Djelatnosti restorana, keteringa i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	10	14,9
Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane	4	6,0
Agencije	4	6,0
Ukupno	67	100,0

Objekt je dio franšize/lanca hotela/restorana?	n	%
Da	1	1,5
Ne	66	98,5
Ukupno	67	100,0

Vaš objekt ima registrirano sjedište na području destinacije	n	%
Da	63	94,0
Ne	4	6,0
Ukupno	67	100,0

Ukupno gledano, metodološki postupak osigurao je prikupljanje podataka na uzorku koji je u potpunosti usklađen sa strukturom populacije traženih gospodarskih subjekata općine Pakoštane. U Tablici 4 prikazana je usporedba udjela gospodarskih subjekata prema vrsti iz uzorka u odnosu na populaciju, čime se osigurava procjena reprezentativnosti prikupljenih podataka.

Tablica 4. Usporedba populacije i uzorka

Vrsta gospodarskog objekta	Potrebna veličina uzorka	Ostvarena veličina uzorka
Hotel i sličan smještaj	4	4
Kampovi i prostori za kampiranje	19	19
Smještaj u domaćinstvu (apartmani i sl.)	22	26
Djelatnosti restorana, keteringa i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	7	10
Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane	4	4
Agencije	3	4

Odabrana metoda prikupljanja, razdoblje provedbe istraživanja i sustavna kontrola reprezentativnosti doprinijeli su pouzdanosti rezultata te stvaraju čvrst temelj za analizu odgovora gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane.

U nastavku izvještaja prikazuju se rezultati istraživanja strukturirani prema specifičnim pokazateljima održivosti, s naglaskom na stanje i prakse gospodarskih subjekata u području turizma.

3 REZULTATI

U ovom poglavlju prikazuju se rezultati istraživanja provedenog među gospodarskim subjektima u turizmu općine Pakoštane. Izračunati su svi traženi specifični pokazatelji održivosti osim SGOV-1 (Udio turističkih poslovnih subjekata koji koriste recikliranu vodu).

Napomena: Prije prikaza pojedinačnih pokazatelja važno je napomenuti da se ukupan broj ispitanika (gospodarskih subjekata) razlikuje od pitanja do pitanja. Budući da nisu svi ispitanici odgovorili na sva pitanja iz upitnika, veličina uzorka (n) razlikuje se među pojedinim analiziranim varijablama.

3.1 Poslovni subjekti koji nude smještaj

Na pitanja ovoga dijela upitnika odgovarali su samo subjekti koji pružaju usluge smještaja.

Vrsta gospodarskog objekta	n
Hotel i sličan smještaj	4
Kampovi i prostori za kampiranje	19
Smještaj u domaćinstvu (apartmani i sl.)	26
Ukupno	49

Na temelju odgovora na pitanje IP7 („Molimo navedite broj ostvarenih turističkih noćenja u 2024. godini“) ukupan broj prijavljenih noćenja u uzorku iznosio je 7 000, pri čemu je prosječan broj noćenja po objektu bio 957,4 (standardna devijacija od 1 288,42).

Ispitanici su zamoljeni da za podatke o noćenju i potrošnji resursa upišu podatke za mjesec s najvećim i najmanjim brojem noćenja.

Istraživanje pokazuje kako je 97,9% ispitanika prijavilo kolovoz kao mjesec s najvećim brojem noćenja, a 2,1% ispitanika prijavilo je srpanj. Odgovori za mjesec s najvećim brojem noćenja prikazani su niže u tablici.

Varijable	n	Aritmetička sredina
Broj ostvarenih noćenja	41	253,44
Ukupnu potrošnju vode (m3)	41	290,88
Količinu proizvedenog otpada (t)	0	
Potrošnja električne energije (kWh)	64	2 462,33

Istraživanje pokazuje kako je 85,7% ispitanika prijavilo siječanj kao mjesec s najmanjim brojem noćenja, 7,1% prijavilo je veljaču, a po 2,4% ispitanika prijavilo je ili svibanj, ili lipanj ili studeni. Odgovori za mjesec s najmanjim brojem noćenja prikazani su niže u tablici.

Varijable	n	Aritmetička sredina
Broj ostvarenih noćenja	41	1,59
Ukupnu potrošnju vode (m3)	40	1,50
Količinu proizvedenog otpada (t)	0	
Potrošnja električne energije (kWh)	65	162,02

Zbog izostanka podataka o količini proizvedenog otpada u mjesecima s najvećim i najmanjim brojem noćenja nije bilo moguće izračunati specifični pokazatelj održivosti (Udio komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti u odnosu na ukupni komunalni otpad destinacije).

3.2 Upravljanje vodnim resursima

3.2.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju mjere za smanjenje potrošnje vode

Formula za izračun

$$\text{Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode} = \frac{BA}{BT} \times 100\%.$$

BA – broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koja poduzimaju mjere za smanjivanje potrošnje vode u svom poslovanju
BT – ukupan broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji

Varijabla. *A3 Koristite li neke od protokola uštede vode (kao što su postupci uštede vode, npr. toaleti s dvostrukim ispiranjem/bezvodni pisoari/vodokotlići smanjene zapremnine, tuševi i slavine s niskim protokom, navodnjavanje kapanjem u hortikulturnom uređenju*

Odgovor	n	%
Da	2	3,0
Ne	64	97,0
Ukupno	66	100,0

Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju mjere za smanjenje potrošnje vode (SUVR-1)
Pokazatelj: 2 / 66 x 100 = **3,03%**

Niski udio od 3,03% upućuje na to da većina gospodarskih subjekata u turizmu još uvijek ne primjenjuje sustavne mjere štednje vode, što ukazuje na potrebu za većom edukacijom i poticanjem uvođenja održivih rješenja u upravljanju vodnim resursima.

3.2.2 Ostali podatci i izračuni

Koristite li kao alternativne izvore vode sakupljene vode	n	%
Da	1	1,5
Ne	65	98,5
Ukupno	66	100,0

Ako da, upišite i količinu korištene vode u m3 u prethodnoj godini. Ispitanik (n = 1) je upisao 30 m3.

3.3 Gospodarenje otpadom

3.3.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada

Formula za izračun

$$\text{Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada} = \frac{BA}{BT} \times 100\%.$$

BA – broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koja razdvajaju različite vrste otpada

BT – ukupan broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji

Varijabla. **B3 Razdvajate li neke od sljedećih posebnih kategorija otpada: otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, građevni otpad i otpad koji sadrži azbest, otpadna električna…**

Odgovor	n	%
Da	15	23,1
Ne	50	76,9
Ukupno	65	100,0

Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada

Pokazatelj: 15 / 65 x 100 = **23,08%**

Niski udio od 23,08% pokazuje da većina gospodarskih subjekata u turizmu još uvijek ne provodi sustavno razdvajanje otpada, što upućuje na potrebu jačeg informiranja i edukacije o važnosti pravilnog gospodarenja otpadom te poticanja primjene održivih praksi u svakodnevnom poslovanju.

3.3.2 Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane

Formula za izračun

$$\text{Udio poslovnih subjekata koji provode mjere smanjenja količine otpada od posluživanja hrane} = \frac{SM}{SU} \times 100\%.$$

SM – broj ispitanika koji se bave djelatnošću pripreme i usluživanja hrane (NKD 56.10) koji provodi mjere smanjenja nastajanja otpada od hrane

SU – ukupan broj ispitanika koji se bave djelatnošću pripreme i usluživanja hrane (NKD 56.10)

Bavi li se Vaša tvrtka i djelatnošću pripremanja i usluživanje hrane	n	%
Da	17	26,6
Ne	47	73,4
Ukupno	64	100,0

Varijabla. B7 Provodite li neke od mjera za smanjenje količine otpada od posluživanja hrane?

Odgovor	n	%
Da	11	64,7
Ne	6	35,3
Ukupno	17	100,0

Udio poslovnih subjekata koji provode mjere smanjenja količine otpada od posluživanja hrane

Pokazatelj: 11 / 17 x 100 = **64,71%**

3.4 Upravljanje energijom i emisijama

3.4.1 Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama

Formula za izračun

$$\text{Udio turistički poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za ublažavanje klimatskih promjena} = \frac{PS1}{PSU} \times 100\%.$$

$$\text{Udio turistički poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama} = \frac{PS2}{PSU} \times 100\%.$$

$$\text{Udio turistički poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama} = \frac{PS3}{PSU} \times 100\%.$$

PSU – ukupan broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata

Broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za:

PS1 – ublažavanje klimatskih promjena

PS2 – prilagodbu klimatskim promjenama

PS3 – ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama

Varijable. C3 Jeste li unutar Vaše tvrtke implementirali neka od rješenja za ublažavanje klimatskih promjena? C5 Jeste li unutar Vaše tvrtke implementirali neka od rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama?

Odgovor	C3 ublažavanje		C5 prilagodba	
	n	%	n	%
Da	2	3,1	0	0,0
Ne	63	96,9	65	100,0
Ukupno	65	100,0	65	100,0

Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama

Pokazatelj C3 = 2 / 65 x 100 = 3,08%

Pokazatelj C5 = 0 / 65 x 100 = 0%

Pokazatelj = 0 / 65 = **0,00%**

3.4.2 Ostali izračuni

Posjedovanje energetskog certifikata	n	%
Da	0	0,0
Ne	65	100,0
Ukupno	65	100,0

3.5 Lokalno proizvedena hrana, piće, dobra i usluge

3.5.1 Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji

Formula za izračun

$$\text{Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge s udjelom većim od 40\%} = \frac{PSL}{BT} \times 100\%.$$

PSL – broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji sa zajedničkim udjelom lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim proizvodima većim ili jednako 40%
BT – ukupan broj ispitanih turističkih poslovnih subjekata u destinaciji

Varijable. Koliki je prema Vašim podatcima (ili procjeni) udio D1.1 lokalno proizvedene hrane u ukupnoj količini hrane koju pripremate/nudite D1.2 lokalno proizvedenog pića u ukupnoj količini pića koju nudite D1.3 lokalno proizvedenih dobara u ukupnoj količini dobara koje nudite D1.4 lokalnih usluga u ukupnim uslugama koje nudite

Varijable	n	Min.	Max.	Aritmetička sredina	St. devijacija
lokalno proizvedene hrane	20	0	100	53,60	25,63
lokalno proizvedenog pića	5	0	20	6,00	8,94
lokalno proizvedenih dobara	5	5	50	30,00	18,37
lokalnih usluga	50	0	100	92,70	19,98

Varijabla. D2 Procijenite koliki je zajednički udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim proizvodima koje Vaša tvrtka nudi

Udjel veći od 40%	n	%
Da	52	82,54
Ne	11	17,46
Ukupno	63	100,0

Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji

Pokazatelj = 52 / 63 x 100 = **82,54%**

Visok udio od 82,54% pokazuje snažnu povezanost lokalnih gospodarskih subjekata s proizvođačima hrane, pića, dobara i usluga, što upućuje na razvijenu svijest o važnosti lokalne ekonomije i održivih lanaca opskrbe. Ovakav rezultat potvrđuje da turizam u destinaciji značajno doprinosi jačanju lokalne zajednice i poticanju cirkularnog gospodarstva.

3.6 Zaposlenost u području djelatnosti koje pružaju smještaj te pripremaju i uslužuju hranu

3.6.1 Zaposlenost u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora

Formula za izračun

$$\text{Udio zaposlenih u dobi od 25-49 godina u ukupnom broju zaposlenih u poslovnim subjektima iz Područja I} = \frac{ZP_{25-49}}{ZP_{UK}} \times 100\%.$$

$$\text{Udio zaposlenih sa strukovnom školom u ukupnom broju zaposlenih u poslovnim subjektima iz Područja I} = \frac{ZP_{SŠ}}{ZP_{UK}} \times 100\%.$$

$$\text{Udio sezonski zaposlenih djelatnika u ukupnom broju zaposlenih u poslovnim subjektima iz Područja I tijekom tri mjeseca najveće gospodarske aktivnosti} = \frac{ZP_{SZ}}{ZP_{MAX3}} \times 100\%.$$

$ZP\ UK$ – broj zaposlenih, prosjek godine
$ZP\ MAX3$ – broj zaposlenih, prosjek tri uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti
ZP 25–49 – broj zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina, prosjek godine
$ZP\ SŠ$ – broj zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema), prosjek godine
$ZP\ SZ$ – broj sezonski zaposlenih, prosjek tri uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti

E2.1 Navedite tri uzastopna mjeseca u kojima je bila najveća gospodarska aktivnost

Mjeseci	n	%
6,7,8	21	48,84
7,8,9	22	51,16
Ukupno	43	100,00

Varijable.

E2.2 Ukupan broj zaposlenih (prosjek tri uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti)
E2.3 Ukupan broj sezonski zaposlenih (prosjek tri uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti)
E1.1 Ukupan broj zaposlenih (prosjek godine)
E1.2 Broj zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina (prosjek godine)
E1.3 Broj zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema) (prosjek godine)

Varijable	Oznake za formulu	n	Min.	Max.	Aritmetička sredina	St. devijacija
E1.1	ZS UK	10	1	60	13,00	17,78
E1.2	ZP 25–49	9	1	40	12,00	12,43
E1.3	ZPSŠ	5	1	50	11,80	21,39
E2.2	ZP MAX3	10	1	60	11,90	17,92
E2.3	ZP SZ	9	1	19	5,78	5,97

Podatci o broju zaposlenih po varijablama

	E1.1 ZS UK	E1.2 ZP 25–49	E1.3 ZPSŠ	E2.2 ZP MAX3	E2.3 ZP SZ
	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
	2	3	3	2	2
	3	4	4	3	3
	4	12	50	4	4
	12	16		5	5
	16	19		12	5
	19	40		19	12
	60			60	19
Ukupno	**118**	**96**	**59**	**107**	**52**

Udio zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina

Pokazatelj = 96 / 118 x 100 = **81,36%**

Udio zaposlenih sa strukovnom školom

Pokazatelj = 59 / 118 x 100 = **50,00%**

Udio sezonski zaposlenih djelatnika

Pokazatelj = 52 /107 x 100 = **48,60%**

Rezultati pokazuju da je 81,36% zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina, što potvrđuje dominaciju radno najaktivnije skupine u turističkom sektoru. Udio zaposlenih sa strukovnom školom iznosi 50%, što upućuje na važnost operativnih zanimanja u turizmu, dok udio sezonskih djelatnika od 48,60% jasno odražava izraženu sezonalnost poslovanja u destinaciji.

3.7 Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji

Formula za izračun

$$\text{Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji} = \frac{S_p}{S} \times 100\%.$$

S – ukupan broj smještajnih jedinica u destinaciji i

S_p – broj smještajnih jedinica pristupačnih za osobe s invaliditetom u destinaciji (pristupačne smještajne jedinice)

Bavi li se Vaša tvrtka i s djelatnosti pružanja usluga smještaja turistima	n	%
Da	43	69,4
Ne	19	30,6
Ukupno	62	100,0

Varijable.

F2.1 Ukupan broj smještajnih jedinica

F2.2 Ukupan broj pristupačnih smještajnih jedinica

Varijable	n	Min.	Max.	Aritmetička sredina	St. devijacija
F2.1	41	1	9	5,05	2,19
F2.2	22	1	9	4,50	2,65

Podatci o broju smještajnim jedinicama po varijablama

F2.1 Ukupan broj smještajnih jedinica	F2.1 f	Jedinice x f	F2.2 ukupan broj pristupačnih smještajnih jedinica	F2.2 f	Jedinice x f
1	2	2	1	5	5
2	4	8	2	2	4
3	4	12	3	1	3
4	6	24	4	2	8
5	9	45	5	3	15
6	6	36	6	3	18
7	3	21	7	3	21
8	4	32	8	2	16
9	3	27	9	1	9
Ukupno		**207**	**Ukupno**		**99**

Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji

Pokazatelj = 99 / 207 x 100 = **47,83%**

Rezultate ovog pokazatelja potrebno je tumačiti s oprezom, budući da distribucija odgovora upućuje na moguće nerazumijevanje pitanja i način navođenja broja pristupačnih smještajnih jedinica.

4 ZAKLJUČAK

Istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane provedeno je u razdoblju od 8. srpnja do 10. rujna 2025. godine, a u njemu je sudjelovalo 67 ispitanika. U skladu sa Smjernicama (MINTS, 2025), Turistička zajednica općine Pakoštane samostalno je provela postupak prikupljanja podataka. Primijenjeni metodološki postupak omogućio je prikupljanje podataka na uzorku koji je u najvećoj mjeri usklađen sa strukturom ukupne populacije gospodarskih subjekata na području općine.

Rezultati pokazuju da samo 3,03% subjekata provodi mjere za smanjenje potrošnje vode, dok se razdvajanje otpada primjenjuje kod 23,08% ispitanika. Mjere za smanjenje količine otpada od hrane provodi 64,71% subjekata, što je najviši udio među analiziranim pokazateljima. Rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama implementiralo je 3,08% ispitanih, dok niti jedan subjekt nema energetski certifikat. Ovi nalazi upućuju na potrebu dodatne edukacije i jačanja svijesti o važnosti energetske učinkovitosti i prilagodbe klimatskim izazovima. Posebno pozitivan nalaz odnosi se na korištenje lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga, koje uključuje 82,54% ispitanih subjekata, čime se potvrđuje visoka razina povezanosti turizma i lokalne zajednice.

Općina Pakoštane prepoznatljiva je po obiteljskom smještaju i kampovima, što objašnjava visoku sezonalnost zaposlenosti i naglašenu povezanost s lokalnim proizvođačima.

U pogledu zaposlenosti, udio zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina iznosi 81,36%, dok polovicu zaposlenih čine osobe sa srednjom stručnom spremom. Sezonski radnici čine 48,60% ukupnog broja zaposlenih, što odražava tipičnu sezonalnost turističkog poslovanja. Udio pristupačnih smještajnih jedinica u ukupnom broju prijavljenih kapaciteta iznosi 47,83%, no ovaj podatak treba tumačiti s oprezom zbog mogućeg nerazumijevanja pojma pristupačnosti i načina evidentiranja podataka.

Unatoč ograničenjima, rezultati pružaju vrijedan pregled trenutnog stanja održivosti gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane te upućuju na potrebu jačeg sustavnog praćenja i provedbe konkretnih mjera u području gospodarenja vodom, energijom i otpadom. Nastavak istraživanja u narednim ciklusima omogućit će praćenje promjena i učinkovitije planiranje održivog razvoja destinacije.

4.1 Sažetak pokazatelja

Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju mjere za smanjenje potrošnje vode

Pokazatelj: 2 / 66 x 100 = **3,03%**

Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada

Pokazatelj: 15 / 65 x 100 = **23,08%**

Udio poslovnih subjekata koji provode mjere smanjenja količine otpada od posluživanja hrane

Pokazatelj: 11 / 17 x 100 = **64,71%**

Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama

Pokazatelj C3 = 2 / 65 x 100 = 3,08%

Pokazatelj C5 = 0 / 65 x 100 = 0%

Pokazatelj = 0 / 65 = **0,00%**

Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji

Pokazatelj = 52 / 63 x 100 = **82,54%**

Udio zaposlenih u dobi od 25 do 49 godina

Pokazatelj = 96 / 118 x 100 = **81,36%**

Udio zaposlenih sa strukovnom školom

Pokazatelj = 59 / 118 x 100 = **50,00%**

Udio sezonski zaposlenih djelatnika

Pokazatelj = 52 /107 x 100 = **48,60%**

Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji

Pokazatelj = 99 / 207 x 100 = **47,83%**

PRILOG – UPITNIK

Anketiranje gospodarskih subjekata općine Pakoštane
Plan upravljanja destinacijom općine Pakoštane

Poštovani,
u sklopu reforme hrvatskog turizma, koja se temelji na uspostavljanju sustava za praćenje i upravljanje razvojem turizma **provodimo istraživanje gospodarskih subjekata kako bi dobili uvid u poslovanje te identificirali konkretne izazove i potencijal za implementaciju i razvoj održivih praksi**. Ispunjavanje ovog upitnika trajat će oko 10 minuta. Vaši su odgovori u potpunosti anonimni, te će se koristiti isključivo u svrhu ovog istraživanja.
Vaša Turistička zajednica Pakoštane

Napomena: u svakom trenutku možete spremiti svoj napredak (kada pristupite istraživanju - gornji desni ugao u ekranu omogućava Vam upis Vaše e-mail adrese) te dovršiti unos. ***Od velikog nam je značaja potpuno dovršenje Vašeg upisa podataka za Vaš subjekt.***

Osnovni podatci

1) **Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:***
( ) 55.10 Hoteli i sličan smještaj
( ) 55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor
( ) 55.30 Kampovi i prostori za kampiranje
( ) 55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)
( ) 56.10 Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
( ) 56.21 Djelatnost keteringa
( ) 56.29 Ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane
( ) 56.30 Djelatnost pripreme i usluživanja pića
( ) 79.11 Djelatnost putničkih agencija
( ) 79.12 Djelatnost organizatora putovanja (turoperatora)
( ) 79.90 Ostale rezervacijske usluge i djelatnosti povezane s njima

2) **Vaš objekt/poslovnica dio je franšize/lanca hotela/restorana?**
( ) Da
( ) Ne

3) **Vaš objekt/poslovnica ima registrirano sjedište na području destinacije?**
( ) Da
( ) Ne

*Logic: Hidden unless: #1 Question "**Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:**" is one of the following answers ("55.10 Hoteli i sličan smještaj","55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor","55.30 Kampovi i prostori za kampiranje","55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)")*
4) **Molimo navedite broj ostvarenih turističkih noćenja u 2024. godini.**
Broj ostvarenih noćenja:
_____

*Logic: Hidden unless: #1 Question "**Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:**" is one of the following answers ("55.10 Hoteli i sličan smještaj","55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor","55.30 Kampovi i prostori za kampiranje","55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)")*

5) **Molimo navedite mjesec u kojem je ostvaren najveći broj turističkih noćenja te broj ostvarenih turističkih noćenja u tom mjesecu.***
[ ] Mjesec u kojem je ostvaren najveći broj noćenja:: _____*
[ ] Broj ostvarenih noćenja:: _____*
[ ] Za taj mjesec navedite i ukupnu potrošnju vode (m3)::
_____*

*Logic: Hidden unless: #1 Question "**Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:**" is one of the following answers ("55.10 Hoteli i sličan smještaj","55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor","55.30 Kampovi i prostori za kampiranje","55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)")*

6) Molimo navedite mjesec u kojem je ostvaren najmanji broj turističkih noćenja te broj ostvarenih turističkih noćenja u tom mjesecu.
[ ] Mjesec u kojem je ostvaren najmanji broj noćenja: _____*
[ ] Broj ostvarenih noćenja:: _____*
[ ] Za taj mjesec navedite i ukupnu potrošnju vode (m3)::
_____*

Pitanja za upravljanje vodnim resursima

7) **Koristite li neke od protokola uštede vode *(kao što su postupci uštede vode, npr. toaleti s dvostrukim ispiranjem/bezvodni pisoari/vodokotlići smanjene zapremnine, tuševi i slavine s niskim protokom, navodnjavanje kapanjem u hortikulturnom uređenju itd.)***
( ) Da
( ) Ne

8) **Koristite li kao alternativne izvore vode sakupljene vode. Ako da, upišite i količinu korištene vode u m3 u prethodnoj godini.**
[ ] Da, navedite količnu iskorištene sakupljenje vode (m3)::
_____*
[ ] Ne

Pitanja za gospodarenje otpadom i za upravljanje emisijama

9) Razdvajate li neke od sljedećih posebnih kategorija otpada: *otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, građevni otpad i otpad koji sadrži azbest, otpadna električna i elektronička oprema, plastika za jednokratnu uporabu?*
( ) Da
( ) Ne

10) **Jeste li unutar Vaše tvrtke implementirali neka od rješenja za ublažavanje klimatskih promjena?**
( ) Da
( ) Ne

11) Koliko iznosi potrošnja električne energije (kWh) *za kalendarski mjesec s najvećim brojem noćenja:**
[ ] Potrošnja električne energije (kWh):: _____

12) Koliko iznosi potrošnja električne energije (kWh) *za kalendarski mjesec s najmanjim brojem noćenja:*
[ ] Potrošnja električne energije (kWh):: _____

13) **Jeste li unutar Vaše tvrtke implementirali neka od rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama?**
( ) Da
( ) Ne

14) Posjeduje li Vaša tvrtka energetski certifikat?
( ) Da
( ) Ne

*Logic: Hidden unless: #14 Question "**Posjeduje li Vaša tvrtka energetski certifikat?**" is one of the following answers ("Da")*
15) Koju razinu energetskog certifikata:
( ) A+
( ) A
( ) B
( ) C
( ) D
( ) E
( ) F
( ) G

Sprječavanje stvaranja otpada
16) **Bavi li se Vaša tvrtka i djelatnošću pripremanja i usluživanje hrane?**
( ) Da
( ) Ne

Logic: Hidden unless: #16 Question "**Bavi li se Vaša tvrtka i djelatnošću pripremanja i usluživanje hrane** " is one of the following answers ("Da")
17) **Provodite li neke od mjera za smanjenje količine otpada od posluživanja hrane?**
( ) Da
( ) Ne

Pitanja za korištenje lokalno proizvedene hrane, piće, dobara i usluga
18) **Koliki je prema Vašim podatcima (ili procjeni) udio:**
[ ] lokalno proizvedene hrane u ukupnoj količini hrane koju pripremate/nudite u %::
_____*
[ ] lokalno proizvedenog pića u ukupnoj količini pića koju nudite u %::
_____*
[ ] lokalno proizvedenih dobara u ukupnoj količini dobara koje nudite u %::
_____*
[ ] lokalnih usluga u ukupnim uslugama koje nudite u %::
_____*

19) **Procijenite koliki je zajednički udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim proizvodima koje Vaša tvrtka nudi.**
[ ] zajednički udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u %::
_____*

Pitanja za zaposlenost u području

*Logic: Hidden unless: #1 Question "**Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:**" is one of the following answers ("55.10 Hoteli i sličan smještaj","55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor","55.30 Kampovi i prostori za kampiranje","55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)","56.10 Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane","56.21 Djelatnost keteringa","56.29 Ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane")*

20) **Molimo navedite podatke o zaposlenosti u Vašem poslovnom subjektu za cijelu godinu („prosjek godine“). *Potrebne veličine se računaju tako se zbroje podatci o broju djelatnika u određenoj skupini za svaki mjesec, a potom se dobiveni zbroj podijeli s 12.***
[ ] ukupan broj zaposlenih:: _____*
[ ] broj zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine::
_____*
[ ] broj zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema)::
_____*
[ ] nemamo zaposlenih

*Logic: Hidden unless: #1 Question "**Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) u koji razred se ubraja pretežita djelatnost Vaše tvrtke/djelatnosti:**" is one of the following answers ("55.10 Hoteli i sličan smještaj","55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor","55.30 Kampovi i prostori za kampiranje","55.90 Ostali smještaj. Smještaj u domaćinstvu (apartmani, kuće za odmor i slični objekti)","56.10 Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane","56.21 Djelatnost keteringa","56.29 Ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane")*

21) Molimo navedite podatke o zaposlenosti u Vašem poslovnom subjektu tijekom sezone, odnosno tri uzastopna mjeseca u kojima je bila najveća gospodarska aktivnost („prosjek 3 uzastopna mjeseca“). ***Potrebne veličine se računaju tako se zbroje podatci o broju djelatnika u određenoj skupini za svaki od tri mjeseca sezone, a potom se dobiveni zbroj podijeli s 3.***
[ ] navedite tri uzastopna mjeseca u kojima je bila najveća gospodarska aktivnost::
_____*
[ ] ukupan broj zaposlenih:: _____*
[ ] ukupan broj sezonski zaposlenih:: _____*
[ ] nemamo zaposlenih

Pitanja za udio pristupačnih smještajnih jedinica

22) **Bavi li se Vaša tvrtka i s djelatnosti pružanja usluga smještaja turistima?**
( ) Da
( ) Ne

*Logic: Hidden unless: #22 Question "**Bavi li se Vaša tvrtka i s djelatnosti pružanja usluga smještaja turistima?**" is one of the following answers ("Da")*

23) **Molimo navedite ukupan broj smještajnih jedinica te broj smještajnih jedinica pristupačnih za osobe s invaliditetom („pristupačne smještajne jedinice“).**
[ ] ukupan broj smještajnih jedinica:: _____*
[ ] ukupan broj pristupačnih smještajnih jedinica::
_____*

Hvala Vam

Hvala Vam. Vaši odgovori pomoći će nam u izgradnji održivog plana upravljanja našom destinacijom.

Sažetak Izvještaja o poslovanju gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane

Ključne informacije o istraživanju

Istraživanje je provedeno tijekom ljeta 2025. godine prema Smjernicama Ministarstva turizma i sporta (MINTS, 2025), s ciljem praćenja održivosti poslovanja gospodarskih subjekata u turizmu. U istraživanju je sudjelovalo 67 gospodarskih subjekata, među kojima prevladavaju smještaj u domaćinstvu i kampovi, čime je osigurana reprezentativnost u odnosu na gospodarsku strukturu turističke djelatnosti u destinaciji.

Sažetak ključnih nalaza

U nastavku su sažeto prikazani najvažniji rezultati istraživanja o gospodarskim subjektima u turizmu općine Pakoštane, s naglaskom na razinu održivog upravljanja resursima, uključivanje lokalne zajednice te obilježja zaposlenosti i poslovne prakse.

Tablica. Sažetak ključnih nalaza istraživanja gospodarskih subjekata u turizmu općine Pakoštane

Pokazatelj	Opis / Sažetak rezultata
Upravljanje vodom	Samo 3,03% gospodarskih subjekata primjenjuje mjere štednje vode, dok 1,5% koristi alternativne izvore, poput skupljene kišnice.
Gospodarenje otpadom	23,08% subjekata razdvaja otpad, a 64,71% ugostiteljskih objekata provodi mjere smanjenja otpada od hrane.
Energija i klimatske promjene	Rješenja za ublažavanje klimatskih promjena implementiralo je 3,08% subjekata; nijedan ne posjeduje energetski certifikat.
Lokalni proizvodi i usluge	82,54% subjekata koristi lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge, što predstavlja visok pokazatelj održivosti i povezanosti turizma s lokalnim gospodarstvom.
Zaposlenost	81,36% zaposlenih je u dobi od 25–49 godina; 50% ima srednju stručnu spremu; 48,6% radnika zaposleno je sezonski, što potvrđuje izraženu sezonalnost poslovanja.
Pristupačnost	Udio pristupačnih smještajnih jedinica procjenjuje se na 47,83%, uz napomenu o mogućem nerazumijevanju pojma pristupačnosti među ispitanicima.

Strateški uvid i preporuke

Rezultati pokazuju nisku razinu implementacije mjera održivog upravljanja resursima, ali istodobno potvrđuju visoku razinu povezanosti turizma s lokalnom gospodarstvom i zajednicom. Preporučuje se:

- sustavno poticanje energetske učinkovitosti i štednje vode,
- edukacija poduzetnika o održivom gospodarenju otpadom,
- jačanje suradnje s lokalnim proizvođačima i stvaranje poticajnog okruženja za cirkularnu ekonomiju,
- uspostava programa za poticanje cjelogodišnjeg zapošljavanja i smanjenje sezonalnosti.

Zaključna poruka istraživanja

Gospodarski subjekti općine Pakoštane predstavljaju temelj lokalne turističke ekonomije, ali održivost njihova poslovanja zahtijeva snažniju institucionalnu podršku, edukaciju i dugoročno planiranje. Daljnje praćenje ovih pokazatelja ključno je za uravnotežen razvoj destinacije i podizanje standarda održivog turizma.